

Tas Latweefchu draugs.

1842. 21 Mei.

21ma lappa.

J a u n a s s i n n a s.

Is Jelgawas. Raut gan sunnu=deenas wehl ilgi naw klast, tatschu tur jau leels pulks sunnu irr palikluschi trakki un sakohduschi daschu zilweku. Lai jel arri zittâs mallâs ikweens labbi fargajahs, un kam sunna pee mahjahn par waktneeku ne waijaga, tas lai jel sunnu ne turr, jo tas preeks, kas dascham zilwekam pahr tahdu lohpu, tas ne aismakfa wis tahs breefmas, kas zaur to warr notift; un ko par winna barribu tehre, tas laikam dascham nabaga zilwekam tohti waijaga.

No Gulbenes draudses, Widsem mē. Ruddeni palikke trihs gaddi, ka no schahs draudses weenu wihru nodewe karrâ, kam seewa palikke ar trim maseem behrneem, un kas ar gauschahm affarahm no teem schkibras. Mahzitaïs tohs, kas par karrâ=wihreem bij islohseti, un kas preeksch sawas ais=eefchanas wehl pehdigu reisi sawâ bajnizâ pee swehtibas nahje, ar Deewa wahrdeem eepreezinaja un teem peekohdinaja, pee sawas tizzibas un pee deewabihjaschanas turretees, un ne palaištees dserfchanâ, neds zittâs nelabbôs zekôs. Zo arridsan schis wihrs, kas jau papreeksch brandawina dserfchanai bij atfazzijis, — gohds Deewam! — naw aismirsis; un kamehr muhsu pussē dauds, kas brandawinam bij atfazzijusch, scho labbu apnemshanu jau fenn atkal pahrkahpuschi un aismirfuschi, schis gohdigs karrâ=wihrs Peeterburgâ dshwodams, kur dauds wairak kahrдинаchanas us dserfchanu rohдахs, lihds schim sawu apfokhlishchanu stipri turrejis. Gohdigi dshwodams un darbu strahdadams, winsch arri masumu naudas warrejis eekrahtees, sawu pelau ne apdserdams, kâ zitti darra; un tã winsch sawai seewai un behrneem, kas scheid geuchtâ baddâ dshwo, jau pahru reisi grahmatu ar naudû un ar mihligeem wahrdeem atstellejis. Scho reis atkal 8 rublus sudraba stelledams, sawai seewai schohs wahrds rakstijis: "Scho grahmatu taws laulahs wihrs raksta, un sweiziru sawu mihlu seewu un behrniaus ar fintu fintu dauds labbahm deenahm, un gribbu juhfu behdigas firdis eepreezinahst juhfu behdâs un gruhtumôs un truhkumôs. Zo es sinnu, ka jums ne kur nemt ne irr; jo juhš effat manna meesa un mans affins; par to es arri puhlejohs, ka lai juhfu dwehfeles warretu iswilt no badda un no truhkumeem, un gribbu palihdseht, zif ween es spehju. Es tew scho reisi stelleju, ka tu warrefi gohwi pirkt, 8 rublus sudraba. Man gan pascham ne paleef naudas, bet

jufsu irr schehl. Ja Deews man wesselibu dohs, es atkal preeksch few eepel-
 nischu, un juhfu ne gribbu aismirft, kamehr es dshwofchu. Lühdsiet Deewu
 par mannim, lai Deews manni pee wesselibas usturr; jo tas mannai fewwai un
 manneem behrneem buhs par preeku un par palihdsibu eeksch juhfu behdahm.
 Dshwojeet gohdigi, un lai manni behrni mahzajs grahmatu, un lai luhds Dee-
 wu; jo Deews irr bahrenu tehws, kas eepreezina behdigas firdis. Un sawai
 fewwai peefakku, brandawina ne dserf; jo brandawinsch wedd zilweku poh-
 stâ un apgrehzibâ, un pahrlausch laulibu. Tad wairs tur ne irr Deewa palih-
 dsiba, un zilweks pahrkahpi tohs desmits haustlus. Es sawâ farra=deenestâ ne
 gribbu dserf brandawina, un gribbu ar gohdu deeneht sawam augstam Reiseram,
 kâ esmu apwehrejis sawu firidi. — Kad es buhtu dsehriis brandawinu, tad
 no mannim jums ne kahda palihdsiba ne buhtu bijusi, un arr' pats buhtu poh-
 stâ gahjis; tad man Deewa palihdsiba arri ne buhtu; es pats zaurtikf ne war-
 retu; jo es redsu, ka bes brandawina Deewa schehlastiba zilweku eepreezina, un
 winsch irr wiffds sawds darbds un darriifchanâs taifnis un riktigs. — Râ schis
 farra=wihrs faprophf labbi, kahds labbums winnâm no tahs atfazifchanas tizzis;
 winsch pats fakka, ka pats ne warretu zaurtikf, kad buhtu dsehriis; bet ne dser-
 dams wehl nabbagu fewu un behrnus warr glahbt no badda un nihfschanas.
 Tahdu paschu labbumu ifkatts warretu redseht, kad tahds pastahwigs buhtu bi-
 jis, kâ schis gohdigs farra=wihrs. Tee ween, kam azzis no tauna tohp turre-
 tas, ar ween dohma, ka kahriba labbaka, ne kâ atgreefchana. Gan pateefi gu-
 dris Sahlamans fakka: "Kas ar to eelihgsmojajs, ne taps gudris!" (Sahl. fakf.
 wahrdi 20, 1.)

G. S.

Is Hamburges, Wahzsemmé. Taggad nu jau flaidri gan arri dab-
 buja manniht, zil zilweku tur zaur to warrenu ugguns=grehku sawu
 nahwi atradduschi; jo tscheerdeesmit un peez pa wiffam lihds schim irr us-
 dohtit pee teefas, ka truhfstoht. No 24 arri jau atradde kaulus. Wiffi peederre-
 ja pee semtigu lauschu fahrtas, un tas wiffleelaks pulks no winneem, — Deewam
 schehloht! — kâ leezineeki to isteiz, zaur sawu paschu wainu kriitufchi nelaimé;
 jo tee no kahribas us fagschanu un laupifchanu dshiti, pahrlaeku ilgi eeksch teem
 atfasteem nammeem kawejajs. Zâ 16 wihri eekahpe, kamehr tas nams degge,
 eeksch wihna pagrabbâ un fahze plihsteht, un kaut gan no teefas puffes win-
 neem wehl peefauze, lai nahfoht ahrâ, tatschu ne paklaufija un tur pat atradde
 breefmigu gallu. — Peezdesmit zilweki irr eewainoti, bet laikam gan wiffi wehl
 buhs dshwotaji. Weenam saldatam, strahdajohf, uskritte is muhra druppeem
 dselses=stange us mugguru, bet tok leelu fhahdi tam ne darrija. — Pa wiffam
 irr zaur scho ugguni tur isposhtitas 60 eelas, 120 ganges un sehtas, 1972
 nammi, 1116 leelas istabas, 498 bohdes, 568 pagrabbî, un us tahdu wihfi tur
 nu 22,926 zilweki palikke bes mahjas un bes pajumta.

Stahsts Deewa wahrdu mihlotajeem.

Gohdigs mahzitais Schweizeru=semné raksta tâ: Kahds deewabihjigs mah-
 zitais gahje us kahdu zeemu spreddiki fazzihf, un zekka mallâ us afmini nolikke

masu kistigas=pamahzifchanas grahmatinu (ar to wirs=rafstu: Dem, mans mihs-
 lais brahli!) un pawehleja to zittu darbu tam Kungam Jesum. — Wahzsemme
 un zittas semmes, arri taggad muhsu mihta tehwu=semme jau dauds tahdas pa-
 mahzifchanas=grahmatinas pahr kahdeem Deewa wahrdeem teef drikketas, un tad
 woi par wolti isdallitas woi arri gluschi par lehtu naudu pahrdohstas. — Pehz
 kahdahm neddelahm mahzitaish dabbuja par to noliktu grahmatinu schahdu sinnu:
 Zai pascha rihra gabje kungs, plinti us plezzeem nesdams, no pilssehtas ahra,
 swehtdeenu ar schauschanu pawaddiht to laiku, fur Deewa behrni sapulzinajahs
 basniza Deewam kalpoht. Kungs reds, ka weens puika to grahmatinu no af-
 mina panemm, un prassa: Nahd' schurp, kas ta irr!? Wiasch lassa tahs grah-
 matas usrafstu un fakka: Ak, ta irr ta grahmatina to deewabihjigu kauschu
 (apfmeedams tas tohs ta sauze), bet dohd' schur, tas papihris buhs labs preeksch
 plintes prappa; un ta aigahje. Laiks bij gluschi flites palizzis un tadeht tam
 frohgâ ilgi bij ja=gaida, kamehr tas pee schauschanas=swehtkeem warretu nahkt.
 — Wahzsemme daschâs weetas irr tahdi schauschanas=swehtkei, fur laudis fa=zet,
 zits par zittu mehrki schaut. — Garra laika deht kungs iswelf grahmatinu no
 Feschas, redseht, fo gan tee deewabihjigi laudis ihsti gribboht. Bet lassohht win-
 na firds no ta Kunga ta tohp kustinata, ka tas nu schauschanai greeesch mug-
 guru, un steidsahs mekleht to Kungu, furra deenu wiasch jau daudstetis tik greh-
 zigi bij apgahnijis; — un zil reis wiasch tam nepasihstamam nu kluffiba pateize,
 kas to grahmatinu us afmina bij atstahjis! — Redsi ta Kunga zellu, tu, kas
 tu dohma ar sawu spehku nabbaga grehzineelus atgreest, ka winna pascha zelli irr
 ne=isdibbinajami! Un ka wiasch ween to spehji padarriht. — Sehkla gan bij no-
 likta us afmini, bet ta kritte us labbu semmi. — P. — p —

Pahr kohdehm un zitteem wasku tahrpeem bischu traufds.

Tahrpi waffds irr bittehm seela nelaine, jo tohs ne warr lehti aissfargahr.
 Winni tad, kad bittes iseet pee darba, woi nakti, kad bittes gull, traufds eeleen
 un pa wissahm schkirbinahm sawas ohles dehj. Schee pautini jeb ohles pehzak
 paleef par tahrpeem, furri stapeklds eetinnuschees, wezzu wasku druppatah ehd,
 un aug. Gan bittes winnus kauj un welf ahra, bet kad mallas un schkirbas
 naw labbi ispohtas no wezzeem waskeem, tad tee tahrpi zaur tahm atlikku-
 schahm druskahm lihdsami un stehpdamees ar ween' augstaki kaphj, kamehr teef
 lihds schuhneem. Tohs tee weenu pehz ohtra aptinn un ar sawadeem stapekleeem
 ka austin apausch; no scheem nu bittes tohti bihtstahs un behg, kamehr beidsohht
 wiffas reisê sawu dshwokli pa wissam atstahj, woi pa masam isnihtst.

Rad sawas bittes gibbi aissfargahr no tahdeem eenaidneekeem, tad ik pa-
 wassarâ wiffas aweles flaidri isflauki, ka traufa widdu ne kahds netihums ne
 atrohdaht; tad wiffus zaurumus un schkirbas labbi aissmehre un tik isstrei-
 mus lohdsiaus atstahj wakkâ.

Waffus un schuhnus ne atstahj ilgaki bischu traufa, ka lihds trim gaddeem.
 Rad tee paleef wezzaki un mettahs melni, tad tuhlin greef' ahra, woi eedsenn
 bittes zittâ traufa, ka jau mahzihes Latweescha drauga.

Irraid bittehm wehl zitti eenaidneeki, fà pelles, skudras, lapsenes un dascha-
di putni. No wisseem schahdeem eenaidneekeem glahb sawas bittes fà spehdanis,
un to tad spehfi, kad sawu dahrsu ar ween' apmeklesi, prahctigi wissu pohsifi un
schkirbas aissmehresi; kad pelles un putnus kaufti, skudras, lapsenes un kohdes
nihzinasi, sahles appaksch awelehmi ne audsinasi un tahs us gluddahm kahjahm
stattisi, wiss'wairak tahdas, kas stipras. —s—n.

Zaur fahrschu spehleschanu nahk nelaimi us nelaimi.

Jaunskungs un Zehkabs farunnajahs.

- Jaunsk. Labdeen, Zehkab! fà tew klahjahs?
Kahdas sinnas atnessi?
Zehk. Et gan labbi, bet kungs! mahjäs
Abbi fakki sprahgusch.
Jaunsk. Kakkischi! — Woi lapsu sahles
Tee bij eezehst dabbuj'schi?
Zehk. Tee no juhfu sirgu galkas
Uplam dauds bij rihjuschi.
Jaunsk. Woi tad manni duhkanischi
Arri pohsü beiguschees?
Zehk. Uhdens rattös winni rihsch
Lihds pat nahwei stajip'schees.
Jaunsk. Ram tad uhdens wajadseja?
Zehzibt, stahst tahlaki!
Zehk. Ko nu, jaunskungs! Ne warreja
Uhdsehst leesmas zittadi.
Jaunsk. Kur tad ugguns leesmas zehleh's?
Zehzibt, stahst skaidraki!
Zehk. No tahm ftallu leesmahm wehlehs
leesmas juhfu pajumti.
Jaunsk. Pasarg' Deews! Woi ugguns
leesmas
Muhfu muischu rihjuschas?
Zehkabs. Tä irr, jaunskungs! un schahs
breesmas
Gan ne buhtu zehluschas,
- Ja ne nakti, bet pee deenas
Duhtu lihki neffusch,
Un ne pajumti gar seenas
Stallu lahpahm gabjuschi.
Jaunsk. Sawu nelaimi bes galla!
Kas tad mirris? Zehziti!
Zehk. Leelmahte jau semmes allä!
Zsbailës ta mirrusi.
Jaunsk. Deewin, Deewin, manna memme!
Zsbailës ta mirrusi?
Zehk. Kà tad, jaunskungs! Jau gull semmè,
Sawu muhschu beignü.
Jaunsk. Kas tad memmi isbeedejis,
Ka tif ahtri mirrusi?
Zehk. Leelskungs uhdenti bij strehjis,
Gallu nehmis breefmigi.
Jaunsk. Ak tu mannu subru deenu!
Woi mans tehws arr' nomirris?
Zehk. Kahrtas spehledams ar weenu,
Winsch bij muischu saudejis. —
* * *
Zibri neeki, blehnu johki!
Ram tohs eelikt lappinäs? —
— Bräh! ja prahctinu palohki,
Gan scheit ne truhks mahzibas. —
L.....l.

☞ Tee muhsu lassitaji, kas të pee Rihges wian' pussè Daugawas dsihwo, war-
reh's pa scho waffaru iknozettortdeenä tahs lappas dabbuht, ja winneem labbaki pa-
tihf, Abgels = kalnä als Zauna = trohga pee leelas eelas mesch = mallä liggera = Breesse nam-
mä, kas us paschu stuhri.

Lihds 20. Mei pee Rihges irr atnahkusch 539 fuggi un aissbraufusch 184.

Wirhw drilleht. No Widssemes General-gubbernementes pusses: J. Newerow.